

KRONIKA GODZIENNA

Wychodzi codziennie wyjąwszy niedziele i dni świąteczne, o god. 2. w południe.

Redakcja i Administracja przy ulicy Sobieskiego, l. 4., gdzie sklep J. S. Jürgensa.

Prenumerata z przes. poczt. rocznie 14 złr.
półrocznie 7 „
ćwierćrocznie 3 „ 50 c.
miesięcznie 1 „ 20 „

Prenum. miejscowa wynosi miesięcznie 1 złr.
ćwierćrocznie 3 „
półrocznie 6 „
rocznie 12 „

Inseraty obliczają się po 6 ct. od miejsca jednego wiersza (petit.)

Listów niefrankowanych nie przyjmuje się.
Manuskryptów nie zwraca się.

Numer pojedynczy 5 centów.

Od wydawnictwa.

Prenumerata na „Kronikę Codzienną“ wynosi na prowincji z przesyłką:

całorocznie 14 złr.
półrocznie 7 „
ćwierćrocznie 3 „ 50 ct.
miesięcznie 1 „ 20 „

We Lwowie bez przesyłki:

całorocznie 12 złr.
półrocznie 6 „
ćwierćrocznie 3 „
miesięcznie 1 „

We Lwowie prenumerować można w głównej agencji, w księgarni Wł. Belzy w hotelu Zorza.

Telegramy

„Kroniki Codziennej“.

Belgrad 5. lipca. Depesza urzędowa serbska. Jen. Czeruiajew posuwając się ku Pirot zajął Akpalankę. Turcy zaatakowali Zajcar i zostali odparci. Serbowie zajmują w Zajcar obronne stanowisko. Banko Alimpicz (działający w Bosnii) zdobył zewnętrzne szaniec pod Beliną. Serbom wszędzie się powodzi.

(Pirot leży za Niżem w kierunku Sofji. P. Red.)

Cetynja 5. lipca. Książę Czarnogórski rozkazał ostrzeliwać i szturmem brać warownię Medun, która leży na pagórkach koło Podgoricy (od strony Albanji).

Konstantynopol d. 5 lipca. (Urzędowe). Turcy odparli dnia 4. lipca waleczny Serbów, którzy uderzyli na Belinę. Serbów na pobojowisku zostało 200 zabitych a 400 rannych. Turcy zdobyli przeszło 400 karabinów. Jeszcze Serbowie nie cofnęli się na powrót przez Drinę, więc z Beliny wysłało wojska tureckie, aby na nich

ponownie uderzyć. W dolinie Stub uderzyli Serbowie na Turków, lecz po pięciogodzinnej walce zmuszono Serbów do odwrotu. Na pobojowisku zostawili przeszło 500 zabitych i bardzo wiele karabinów.

Wybory sejmowe.

Dziś, we czwartek, o godz. 7, w sali ratuszowej, odbędzie się walne zgromadzenie wyborców miasta Lwowa, w celu wybrania dwóch delegatów na zjazd. Nie wątpimy, że obywatelstwo lwowskie licznie się zgromadzi i złoży świadectwo, że pojmując całą ważność wyborów do przyszłego sejmiku. Ważniejszą rzeczą od samego wyboru delegatów, będzie atoli instrukcja jaką zgromadzenie dla delegatów swoich uchwali. Dyrektywa, jaką dziś miasto nada swoim delegatom, będzie zarazem wskazówką dla przyszłego miejskiego komitetu przedwyborczego.

Wyborcy obwodu tarnopolskiego na zjeździe dnia 4go lipca dali delegatom swoim do Lwowa następującą instrukcję: Delegaci obwodu tarnopolskiego mają starać się, ażeby komitet centralny nie zalecał urzędników politycznych na kandydatów; ażeby komitet stawiał tylko takich kandydatów, którzy się oświadczą: za reformą ustawy gminnej w myśl projektu Dunajewskiego, za potrzebą zaliczenia lichwy do czynów karygodnych i za koniecznością usunięcia sporów narodo wościowych. Dla m. Tarnopola uchwalono utworzenie odrębnego komitetu przedwyborczego, a wyborcom z kurji większych posiadłości pozostawiono niezawisłość od komitetu centralnego. Podczas debaty nad tym ostatnim punktem wyrażono nadzieję, że wyborcy z kurji większych posiadłości za-

pewne sami uznają konieczność solidarności z komitetem centralnym. Jakkolwiek nie wątpimy, że właściciele więksi nie zechcą się wyłamać zupełnie z pod wpływu komitetu, wolelibyśmy jednakowoż, aby na walnym zjeździe delegatów uchwalono zasadę, że uchwały komitetu centralnego obowiązują wszystkie kurje.

Telegram z Przemyśla donosi, że na delegatów do Lwowa wybrali wyborcy z Przemyskiego: ks. Adama Sapię i Frankowskiego, notariusza.

(Lamenty „Czasu“)

Obawy „Czasu“ krakowskiego i lamenty z powodu budzącego się ruchu przedwyborczego w wschodniej Galicji, dochodzą w dzisiejszym artykule wstępnym już do śmieszności. Z zebrania wyborców obwodu lwowskiego, które to zebranie istotnie było nie liczne, wyprowadza „Czas“ wniosek, że myśl zjazdu nie znajduje poparcia w obywatelstwie. Nas nie przeraża mały udział wyborców obwodu lwowskiego, każdy obznajomiony dobrze ze stosunkami wschodniej Galicji, wie dobrze, że okolice Lwowa, w czasach nawet najbardziej ożywionych, skromny brały udział w ruchu wyborczym, z tej przyczyny głównie, że obwód lwowski jest niestety najuboższym pod względem ludzi biorących udział w życiu politycznym. Z innych zaś obwodów dochodzą wiadomości o dość licznych zebraniach i bardzo ożywionych dyskusjach.

Przemyśl dnia 5. lipca.

Z przyjemnością donoszę wam, że dziś odbyło się tu bardzo liczne, bo z 90 kilku członków z wszystkich trzech kurji składające się, zgromadzenie wyborców był. obwodu przemyskiego, pod przewodnictwem pana Dębowskiego — którego odczytawszy odezwę komitetu centralnego, i spis członków tym-

czasowego przez tenże mianowanego komitetu, zawiązał zgromadzenie do wyboru komitetu stałego i delegatów na zjazd walny wystąpić się mających, nadmienając przytem, że może zgromadzenie by się zgodziło, aby tylko uzupełnić listę powyższą dwoma członkami, w miejsce tych, którzy mianowania nie przyjęli? P. Edward Dzieduszycki oparł się temu wnioskowi, wychodząc z zasady, że taki sposób wybierania, wywiera presję niewłaściwą na wyborców, a temsamem podkopuje kardynalny warunek wyborów — to jest wolność wyborców! a ze względu, że tak licznie zebrani wyborcy ze wszystkich stron, najlepiej będą znali osobistości uzdolnione do przeprowadzenia akcji wyborczej, wnosi:

1) Wybór tak komitetu przedwyborczego jak i delegatów ma się odbyć kartkami.
2. W skład tego mają wejść członkowie wszystkich trzech kurji.

Pierwszy punkt uchwalono niemal bez dyskusji, przy drugiej podnoszono, że ponieważ każdemu wolno głosować jak mu przekonanie wskaże, zatem uchwalenie tego jest zbyt szkodliwe — wnioskodawca odparł, że jemu chodzi głównie o moralną wartość tego wniosku, to jest: że tak poważne grono wyborców uznaje potrzebę zlania się wszystkich kurji w jedno ciało, co może i wpływ zbawienny wywarło na inne kółka wyborcze — jakoteż, że uchwalony taki wniosek już wkłada niejako obowiązek solidarności na każdego z wyborców wybierania odpowiednio. Co też zgromadzenie wyborem 12 członków ze wszystkich 3 kurji uwzględniło.

Do wyboru komitetów powiatowych umocowało zgromadzenie wybrany powyżej komitet obwodowy.

Przy ostatnim punkcie porządku dziennego żądał Dzieduszycki, aby zgromadzenie poleciło wybrać się mającym dwom delegatom, aby się starali wyjednać na zjeździe ułożenia regulaminu stałego dla czynności przedwyborczych, tak potrzebnego, aby całej tej akcji nadać odtąd kierunek jednolity narodowy. A gdy przeciw temu wnioskowi podniosła się opozycja, postawił adwokat Dworski wniosek jeszcze może dalej idący: aby delegaci żądali na zjeździe, aby

†

Michał Bakunin.

(Dokończenie).

Upadek powstania naszego w r. 1864 i wynikią ztąd reakcja w samej Rosji oddziały nadzwyczaj niekorzystnie na dalszą polityczną działalność Bakunina. Zważył on w żywotność Polski i w możność wywalczenia wolności dla Rosji wspólnie z niepodległą Polską, zważył w szlachetny instynkt swego własnego narodu i w odrodzenie się jego na podstawach europejskich zasad szlachetnej wolności i braterstwa, a połączył się z frakcją najskrajniejszych socjalistów i anarchistów, których hasłem i jedynym celem jest zniszczenie wszelkiej organizacji politycznej i społecznej, wraz z państwem, kościołem i całą nowożytną europejską cywilizacją.

Ze umysł rzeczywistości wzniosły Bakunin i charakter gruntownie szlachetny i prawy, jakim się odznaczał, mogły dojść do tak ohydnych wyników jak te, które następnie wygłaszał w swoich pismach i mowach wypowiedzianych na corocznych zebraniach „Internationalu“, da się to w części wytłumaczyć, jeżeli nie usprawiedliwić, haniebnym zachowaniem się całego narodu rosyjskiego w czasie naszego powstania ostatniego.

Bakunin całe życie pracował nad tem, aby doprowadzić do rewolucji w Rosji w chwili, gdy Polska powstanie; wierzył szczerze, że naród rosyjski zdolny jest do zdobycia się na tyle poczucia sprawiedliwości i własnego interesu, ile potrzeba do uznania całej szkarady postępowania rządu carskiego w Polsce i do zrozumienia, że zabór i ucisk Polski służy tylko caratowi, lecz stanowi główną zapórę rozwojowi

wolności w Rosji, a tem samem jest najsilniejszą podporą despotyzmu. Lecz jakże bolesne czekało go rozczarowanie! Naród rosyjski nie tylko nie skorzył tal z powstania Polski, aby skruszyć swe kajdany, nie tylko nie stanął bodaj biernie po stronie narodu walczącego o najświętsze prawa bytu i wolności, lecz z prawdziwie azjatycką wściekłością rzucił się na hasło rządu na Polskę, i ze zwierzęcą radością przyklaskiwał krwawym orgjom, które wyprawiali w ojczyźnie naszej Murawiew, Bergi i inni satrapi carscy. Bohaterami narodowymi rosyjskimi byli w owym czasie potwory podobne do Murawiewa; szpiegowstwo, pastwienie się nad bezbronnymi i rzemie dokonywane na kobietach i dzieciach uważane były za najpiękniejsze cnoty, a każdy Rosjanin, który odważył się podnieść głos przeciw tej szkaradzie i stanął w obronie prawdy, został okrzyknięty przez własny naród za zdrajcę przekupionego przez Polaków.

Powstanie nasze z r. 1863 stanowi niewątpliwie najcięższą chwilę w porzobiorowym żywocie Polski, ale jest zarazem jednym z najszczytniejszych objawów naszej żywotności, patriotyzmu i poświęcenia. — W dziejach zaś rozwoju społeczeństwa rosyjskiego stanowiąc ono będzie kartą czarną i haniebną, gdyż nigdy jeszcze dzięki okrucieństwu, niewolniczo uległości despotyzmowi, brak poczucia sprawiedliwości i godności narodowej i ludzkiej, i inne ujemne strony jego nie wystąpiły tak jaskrawie na jaw.

Pomimo całej miłości Bakunina dla narodu swego, wypadki z r. 1863—64 przekonały go, że naród ten nie jest zdolny pójść drogą rozwoju społeczeństwa europejskich, gdyż natura jego na pół azjatycka czyni go niedostępnym dla wszelkich popędów do wolności w europejskim znaczeniu tego słowa.

Przekonał się, że despotyzm carski jest

instytucją popularną i narodową w Rosji, że walczyć dla obalenia go w imię wolności jest niepodobna, i że naród rosyjski jedynie w imię społecznych namiętności i komunistycznych zachcianek da się obudzić ze swej apatii. Kto znał namiętną i bezwzględnie naturę Bakunina, ten łatwo zrozumie zmianę, jaka w nim zaszła i w skutek której szlachetny zapaleniec z r. 1848, marzyciel dążący do sielankowego braterstwa ludów i urzeczywistnienia utopji St. Simon'a i Opata de St. Pierre, zamienił się w pół dzikiego nihilistę dążącego do zniszczenia wszystkiego co stanowi zdobycz moralną ludzkości. W czasach nowożytnych i do postawienia na miejscu instytucji europejskich jakiejś nieokreślonej gminy, w której indywidualność człowieka tonie bezpamiętnie, a każda jednostka staje się marionetką bez woli i charakteru.

Zapytywany niejednokrotnie przez Polaków, dawnych swych przyjaciół, z którymi do śmierci starał się zachować przyjazne osobiste stosunki, czy przypuszcza, aby nowa droga na którą wszedł, mogła wydać dobre owoce dla Rosji, Bakunin skreślił cel swojej działalności w sposób następujący: „Społeczeństwo europejskie jest tak spodłone i przeżyte, że o odrodzeniu się jego marzyć nawet nie można, wszystkie zasady i ideały jego, jakkolwiek pozornie mogą się wydawać piękne i wzniosłe, skazane są z góry na pozostanie martwymi, gdyż przeszłość, od której Europa nigdy nie zdoła się wyemancypować, stanie zawsze nieprzekraczalną ich urzeczywistnieniu.

„Kto więc pragnie lepszej przyszłości, ten powinien zdobyć się na odwagę powiedzenia sobie jasno i stanowczo, że jedyną drogą do niej jest zniszczenie bezwzględnie wszystkiego, co się nazywa cywilizacją, religią i organizmem społecznym i pograżenie ludzkości w stan chaosu“. Gdy go pytano, czy ma wiarę, aby z chaosu te-

go mógł powstać stan lepszy od obecnego, odpowiadał dosłownie: „Nie wiem, i nie łamię sobie głowy nad rozwiązaniem tego pytania, bo chaos jest celem prac moich, a trzeba przypuszczać, że po osiągnięciu celu tego, nastąpią lepsze czasy“. W rosyjskim narodzie, dlatego jedynie, że nie posiada on ani przeszłości, ani ideałów żadnych, i że jest okrutny, dziki i niewolniczy, Bakunin widział najlepsze narzędzie do zniszczenia cywilizacji nowożytnej, a samą tę destrukcję uważał za dziejowe posłannictwo Rosji. — Myśli o walce z despotyzmem carskim Bakunin nie tylko zanieszał najzupełniej, ale otwarcie przyznawał, że tylko pod firmą prawdziwego, lub fałszywego cara, można naród rosyjski do czynu pobudzić. Dlatego też w pogadankach z bliższymi znajomymi ze szczególnem zamiłowaniem mówił o bliskiej przyszłości, w której ruch szłałby i rzeź klas posiadających i wykształconych rozpocznie się w głębi Rosji, a jednocześnie nad Uralem, Wołgą i północną Dźwiną pojawi się kilku samozwańców-carów. Dla siebie przeznaczył on góry Uralskie za teatr działania, gdyż kozaków uralskich uważał za żywioł najlepiej przygotowany do podobnej rewolucji à la Pugaczew, i przeznaczył sobie rolę syna W. ks. Konstantego Pawłowicza, pamięć którego ma być w wielkim poszanowaniu w kraju Uralskim. Patrząc na Bakunina w chwili, gdy z obliczem rozpromienionem, z okiem krwią zasłanem, kręślił przed zdumionymi słuchaczami straszne obrazy tej przyszłej rewolucji narodowej rosyjskiej, zdać się mogło, że się ma przed oczyma Marrat'a, przedumaczonego na język rosyjski, doznawo się mimowolnie silnego wrażenia grozy i pomimowolnego żalu nad tym człowiekiem, gdyż trudno było nie widzieć, że to, co mówił wytykało z jego przekonania i dobrej wiary, i że wszystkie aberracje polityczne były tylko wynikiem rozpacz i zawodów, pod ciężarem któ-

poruczone komitetowi centralnemu wypracowanie takiego regulaminu, na co wnioskodawca poprzedni zgodził się, wskutek czego także w uchwałę zamienionym został.

Na delegatów wybrano byłego zasłużonego burmistrza przemyskiego, notariusza Frankowskiego i księcia Adama Sapiechę.

Powyższy tak liczny zjazd niech posłuży „Czasowi“ za ilustrację jego zapartytwań się na akcję przedwyborczą.

Rada powiatowa tutejsza rozwija nadzwyczajną czynność w sprawie drogowej, gdzie przed kilku laty ciężko było przejechać, tam dziś ciężary nawet lekko się przewozi, drogi tutejsze w wielu miejscach już drzewami poobsadzono. Czemuż to dawniej, gdy nadzór dróg należał do władzy politycznej, o tem nie pomyślano?

Tyle do wiadomości przeciwników rad powiatowych.

Przy zbliżających się zniwach okazuje się teraz, jak wielką szkodę mróz majowy wyrządził, śmiało rzecz można, że w zytach wyższych połowa plonu przepada, a są takie, gdzie ani czterech garnicy kopa nie wyda. O fruktach nic nie powiem, bo tych i na lekarstwo nie będzie.

Z Tarnowa donoszą nam, że starosta Szczepański i komisarz powiatowy Rogójski, mają być postawieni jako kandydaci na posłów do sejmu. Pierwszy z miasta, a drugi z mniejszych posiadłości. Agitacje w tym duchu mają już być rozpoczęte. Mamy nadzieję, że inteligencja tarnowska nie pójdzie tak jaskrawo przeciw opinii całego kraju, i niedozwoli aby sejm nasz zmienił się w zebranie urzędników państwowych. Pan Szczepański może być doskonałym starostą — i ambicja, aby na tem stanowisku działał dla kraju powinna mu wystarczyć. Poczóż dążyć do krzesła poselskiego, na którym tylko ludzie wolni w państwach konstytucyjnych zasiadają.

Austria i Węgry.

„Pester Lloyd“ na czele swego ostatniego numeru umieszcza artykuł z którego tonu wnioskować można, że wyraża się w nim nie indywidualne przekonanie, ale raczej postanowienie sfer decydujących. Rozważwszy szanse wojny, która pewno przeciągnie się do wyczerpania sił, „Pest. Ll.“ mówi dalej, że nie wyłącza się przypuszczenie iż zaraz po pierwszym wystąpieniu, Serbowie zajmą część Bośni, jako rekwizytem ewentualnego poparcia swych pretensji przed trybunałem europejskim. W takim razie Europa nie odpowie dwuznacznie. Musi ona odebrać Serbji wszelką nadzieję, nie tylko anektowania tej prowincji, ale nawet podania jej serbskiemu zarządowi z pozostawieniem zwierzchnictwa Porty, ponieważ byłoby to uprawnianiem niejako zdrady państwa lenniczego i okrywaniem jej płaszczykiem politycznym uwzględnienia. Co do interesów austro-węgierskich, to nie możemy i nigdy nie przystaniemy na to, by na naszych granicach powstało państwo sławiańskie, które nie byłoby państwem pierwszorzędem, ale już przestałoby być pań-

rych szlachetna i gorąca ta natura upadła i weszła na manowce, z których nie było już wyjścia.

Ustępę z mowy Bakunina mianej na Zjeździe członków International'u w Genewie r. 1873, które niżej przytaczamy w dosłownym tłumaczeniu, najlepiej przekonają do jakiego stopnia niepopolity ten umysł zbłąkał się i upadł, na zakończenie zaś jego życiorysu dodamy, że krwawe wypadki zaszły w Paryżu w czasie Komuny nazywał on „une revolution anodine à la fleur de rose“, a spalenie części Paryża w chwili wejścia wojsk wersalskich uważał za wypadek blahy, świadczący o zupełnym braku energii i zbytecznej łagodności przywódców komuny.

Dla Polski zachował on do końca wiele sympatji, lecz nie tał się z tem, że stoi odtąd stanowczo w obozie jej wrogów i zgładzenie jej z pomiędzy żyjących narodów uważa za nieodzowną konieczność. Motywował zaś tę niderozeczną sprzecznosc uczuć swych z postępowaniem tem, że Polacy są najzaciewniejszymi przedstawicielami przeszłości, że ze wszystkich narodów europejskich, jedyni są zdolni do wielkich poświęceń za swą ideę, że jedni mają niezłomną wiarę w jej prawdę i walczyć będą do końca za nią, że zatem są najniebezpieczniejszymi wrogami owej rewolucji dążącej do chaosu, i że dla tego żaden kompromis z nimi miejsca nigdy mieć nie może. — Porównywał on zawsze Polskę do owych rycerzy z poematu Krasńskiego, którzy na ostrzu swych szabli podtrzymują walące się sklepienie kościoła św. Piotra i twierdził, że ona jedna zanością swą i poświęceniem podtrzymuje od upadku ostatecznego zgniły gmach cywilizacji nowożytnej. „Takiego wroga jak Polska“, mówił on, „nie można nie szanować i nie wielbić, ale też nigdy przy życiu zostawić nie można.“

Wpływ Bakunina na rozwój ruchu ni-

stewem konwencjonalnym i punkt swej politycznej ciężkości musiałoby umieścić zewnątrz. Nic chcemy spokojnego sąsiada mieć na niespokojnego. Wszelkim usiłowaniam w tym duchu będziemy sprzeciwiać się. Europa niejednokrotnie i niedwuznacznie oświadczyła, że na wschodzie żąda uspokojenia powstałych prowincji, polepszenia losu chrześcijan, zaprowadzenia porządku; ale ani słowem nie napomknęła o tem, by gnębienie ludności chrześcijańskiej zastąpione zostało gnębieniem ludności muzułmańskiej, co nastąpiłoby niezawodnie po anektowaniu tych prowincji, albo nawet przedtem oddaniem ich pod zarząd Serbji i Czarnogóry. Ani jedna ani druga nie dają rękami utrzymania regularnego i spokojnego życia państwowego. Niepodobna całkiem, by zamiarem państw europejskich było przyzwolenie na to ażeby pod państwem firmą serbską spełniło się to, na co się Turcji nie przyzwala. W tem zawiera się potępienie serbskiego przedsięwzięcia i wyroku tego żadną ewentualnością zmienić nie zdołają. Przy największym powodzeniu serbskiego oręża, zawsze mniejsza lub większa klęska Serbów polityczna jest niewątpliwa. Jeżeliby Europa chwiała się, to linje określające zachowanie się Austro-Węgier, są tak wybitne, iż przesłonięcie ich poczytujemy za niemożliwe.

Głosy dziennikarstwa rosyjskiego.

„St. Petersburgskija Wiedomosti“ z d. 26 pisze: Wystąpienie teraz Serbji na teatr wojny przedstawia nierównie mniej niebezpieczeństw dla pokoju europejskiego, niżeli gdyby to nastąpiło przed kilku miesiącami, kiedy wzajemne stosunki państw i poglądy ich na kwestję wschodnią nie były tak wyjaśnione, jak obecnie. Po oświadczeniu lorda Derby, że mocarstwa mające udział w traktacie paryskim r. 1856, obowiązane są jedynie zastąpić Turcję przed zewnętrznymi napadami, nie mając bynajmniej prawa wdawać się w wewnętrzne zajścia Porty z jej poddanyymi i z jej wasalami; po oświadczeniu tem wskazującym, że Anglja interwenjować nie będzie w spory między Turcją a Serbją, Bośnią i Hercegowiną, dopiero wyjść z neutralności byłaby zmuszoną wtedy, gdyby Rosja pokusiła się o rozbięcie Turcji — wojna między Turcją a Serbją nie wygląda tak strasznie, jakby była przedtem. Jest ona sprawą tylko wewnętrzną, wyłączającą możliwość wszelkiej zewnętrznej interwencji. Gabinet uczynił wszystko, aby powstrzymać Serbję od tak ryzykownego kroku, a gdy pomimo tego krok ten zrobiony, może Europa umyć ręce od wszystkiego i czekać w spokoju końca, nie mając nie tylko konieczności i prawa, lecz jak się zdaje, nawet ochoty brać udziału w pojedynku między Muradem a Milanem. Europa dziś stawia sobie pytanie tak: niech Serbja w wojnie z Turcją dowiedzie, że zastępuje na nazwę „Piemontu bałkańskiego“, niech ks. Milan stara się dowiedzieć, że prosta imieniowi „Króla wszech Serbów“, z drugiej zaś strony: niech nowa Turcja udowodni, że ma siły żywotne, że nie jest jeszcze trupem,

hilistów w Rosji był z początku bardzo wielki i jemu to przypisać należy tak znaczny rozwój tego ruchu i jego organizację. W ostatnich czasach wpływ ten osłabł jednak znacznie, a co ciekawsza, że osłabł dlatego, iż młodzi przywódcy tego ruchu zaczęli uważać Bakunina, jako starca zbyt umiarkowanego (sic) i zanadto przywiązanego do zgrzybiałych europejskich tradycji(!). Zarzut podobny zastosowany do skłowieśki wyznającego zasady powyżej skreślone najlepiej charakteryzuje tych młodych przywódców ruchu rosyjskiego, a zarazem świadczy, czego to Polska od nich spodziewać się może.

Wskutek tych nieporozumień, Bakunin usunął się od czynnego udziału w życiu publicznym i od dwóch lat osiadł w Bernie (w Szwajcarii) oddany wyłącznie pisaniu pamiętników swego pełnego wrażeń, cierpień i zawodów życia.

Z Bakuninem schodzi do grobu jeden z najwybitniejszych typów konspiratora, rewolucjonisty i marzyciela z epoki poprzedzającej rewolucję 1848 r., a jakkolwiek człowiek ten nie wytrwał w swych zasadach i wszedł na najbiedniejszą drogę, każdy przyznać musi, że do śmierci pozostał on czystym i wolnym od zarzutu korupcji i zdrady, który tak słusznie da się zrobić tylu innym koryfuszom tej epoki, a szczególnie Niemcom. W osobie Bakunina umiera Rosjanin, który przez długi czas był szczerze żywiliwym Polsce, i marzył o możliwości wspólnego działania Rosji z Polską w walce o wolność. Rozbicie się marzenia tego doprowadziło Bakunina niemal do szaleństwa, zmiana zaś wyobrażeń jego, powinna służyć za przedmiot głębokiego namysłu dla tych Polaków, którzy przypuszczają, że zgoda ze społeczną Rosją jest możliwa.

Pomimo upadku Bakunina w ostatnich latach przed śmiercią, wspomnienie o nim pozostanie zawsze miłym dla każdego Po-

że ustrój jej nie podpada ostatecznemu rozkładowi, a walka ich będzie owym średnio-wiecznym „sądem bożym“, to jest walką taką, której szali ani na tę, ani na ową stronę przechylać nikomu się nie godzi. Rzeczą więc zdaje się pewną, że Europa pozostanie neutralnym widzem zapasów nad brzegami Driny. — Wniosek wiedeńskich dzienników, by Rosję uczynić odpowiedzialną za czyny ks. Milana i wydanie prezeń wojny uważać za akt naruszenia pokoju powszechnego ze strony Rosji, jest równie nie logicznym i stronnym, jak zdanie agencji rosyjskiej telegraficznej, że odpowiedzialność za skutki starcia między Turcją a Turcją spada na Anglja. „Zdaniem naszym“ kończy rzeczona gazeta petersburska „ani Rosji, ani Anglii nie można winić o to starcie, wojna ta bowiem jest historyczną koniecznością, której żalować można, lecz zapobiedz jej niepodobna. A jeżeli już koniecznie mamy szukać sprawy tych zajść, jest nim cała Europa, bo ta od stych (?) lat broniła gorliwie niepodległości Porty, podsycając w Turkach przesadne pojęcia, że Europa obejść się bez nich nie może, czem przyspieszyła bankructwo finansowe i upadek społeczny Turcji; skoro zatem jest faktem, że dzisiejszy stan rzeczy wyniknął z nieśmiałości i kunktatorskiej polityki Europy, tam bardziej tedy ona jest dziś obowiązana zachowywać ścisłą neutralność wobec walki Serbji z Turcją“.

Programat czasopisma „Wpiero“ jest następujący: „Prawo własności prywatnej, to źródło kłesk narodów“ (tu, jak i w następujących cytatach, gazeta rosyjska umieszcza odnośniki do numerów czasopisma „Wpiero“, z których je czerpie) „Swoboda, w dzisiejszym, prawem znaczeniu, jest czerem brzmieniem, nabierającym wartości dopiero wówczas, gdy oznacza socjalną rewolucję“. „Władza monarchiczna — to bezprawie i zbrodnia tem większa, im skuteczniej monarchia wzbudza cześć i miłość dla siebie, bo silniejszą w takim razie staje się zaporą do wprowadzenia w życie socjalistycznych zasad“. Religja jest niepotrzebna i szkodliwa, a ludzie broniący rzekomych świętości religijnych, tamują rozwój racjonalnych idei“. „Nauka i moralność, jak je świat dotychczas pojmował, fałszem jest i zawadą dla prawdziwej nauki i prawdziwej moralności, która się zamyka w propagandzie socjalizmu“. „Klasy robotcze same jedne mają prawo zagarnąć w swe ręce całe mienie kraju; lecz aby dojść do celu, powinny katastrofą socjalnej rewolucji obrócić w perzynę gniazda złego, wyniszczyć wszystko, co nosi cechy starego ustroju, bo wszystko to jest zgangrenowane, więc wyleczonem być nie może“.

Następnie „Moskowskija Wiedomosti“ obznajmiają nas ze sposobami, jakimi „Wpiero“ idee swe w czyn wprowadzić zamierza: „W miastach i wśród stowarzyszeń robotniczych i rzemieślniczych (artielej), które istnieją w Rosji oddawna, jako gotowe żywioły solidarności narodowej, mamy grupy ludzi, pojmujących jasno zadania socjalistyczne; ludzie ci związani są między sobą, a to na obszarze całego kraju, silną organizacją, która łatwo może w danej

chwili skierować całą podległą sobie rewolucyjną siłę na punkt wskazany. Tymczasem zaś z tych grup, jako z centrów pewnych miejscowości, jak najenergiczniej rozlewa się w około fala propagandy zasad socjalistycznych, fala agitacji burzającej masy; lecz zarazem wysyłają się siły, zdolne do pewnego czasu powstrzymać przedwczesne, więc szkodliwe wybuchy, by za to w czas właściwy i oznaczony przez ogólną zgodę, jednym skiniem wywołać olbrzymi wybuch we wszystkich punktach Rosji jednocześnie.“

Francja.

Terazniejsza izba francuska, lubiąca popisywać się ze swem umiarkowaniem i rozsądkiem, w rzeczywistości poczyna dziwić, jak o tem przekonywa następująca telegraficznie sprawozdanie z posiedzenia z d. 4go b. m. Marcou (radykał) stawia wniosek, ażeby sprawcy i współwinni zamachu stanu 2 grudnia 1851 postawieni byli w stanie oskarżenia. Bonapartyści żądają uznania nagłości tego wniosku, co jednak znaczną większością zostało odrzucone. — Dufour (bonapartyista) wnosi następnie, ażeby postawieni zostali w stan oskarżenia współwinni w powstaniu 4 września 1870 r. — Mitchell (bonapartyista) wnosi, by w stan oskarżenia postawiono ośm milionów wyborców, którzy głosowali za plebiscytem, jakoteż wszystkich urzędników i deputowanych, którzy przysięgę cesarstwu. — Choiseuil (republikanin) mówi, że system bonapartyistów polega na tem, ażeby doprowadzić do lekceważenia systemu parlamentarnego. Żąda uznania nagłości wniosku Mitchella, co zostaje przyjęte znaczną większością.

Pierwsza dywizja ewakuacyjnej eskadry odplynęła z Tulony do Tunis.

„Estaffetta“ donosi, że rząd francuski zabronił werbowania ochotników i zbierania składek na rzecz Serbów.

Ajencja „Havas“ uwiadamia, że na radzie ministrów, która się odbyła d. 4. b. m. specjalnie zajmowano się nadeszłymi w sprawie wschodniej wiadomościami. Ze wszystkich otrzymanych informacji okazuje się, iż polityka powstrzymania się i nieinterwencji w zakłócenia wschodnie najprawdopodobniej przyjęta zostanie przez wszystkie państwa europejskie. Taką jest i polityka rządu francuskiego, której Francja niezmiennie wierna pozostanie.

Wiadomości miejscowe i zamiejscowe.

Pierwszy egzamin rządowy prawniczo-historyczny, składać mają w bieżącym miesiącu: syn hr. Andrassego, syn hr. Beusta i syn ministra wojny hr. Bylandta. Może się synom lepiej powiodą egzamina, niż ich ojcom.

Sto tysięcy franków ofiarowano Siemiradzkiemu za „Nerona“, ale nie chciał przyjąć tej sumy.

Nowości literackie. Nakładem księgarni Wl. Belzy ukazała się nader ciekawa i zajmująca książka p. t. „Samobójstwo“ przez hr. Miecz. Dzieduszyckiego. W polskim języku nie mieliśmy dotąd tak obszernej pracy — o przedmiocie którym słusznie troszczyć się wszy-

laka, który miał zręczność bliższego zetknięcia się z nim, gdyż był to człowiek zany i wierny swym przekonaniom, za które gotów był zawsze wszystko poświęcić, a nigdy nie ugiął czoła przed siłą i nie urągał się nieszczęściu. „Sit ei terra levis“.

Wyjątki z mowy Bakunina na zjeździe internacjonalnym w roku 1873.

„Rewolucja, jak my ją pojmujemy, powinna przedewszystkiem radykalnie i kompletnie zburzyć państwo. Naturalnym i koniecznym wynikiem tego będzie:

- a) bankructwo państwa;
- b) zaprzestanie wypłaty długów prywatnych przy interwencji państwa, pozostawiając każdemu dłużnikowi staranie się o spłacenie swych długów jeżeli chce.
- c) zaprzestanie płacenia wszelkich podatków i ściągania wszelkich danin pośrednich i bezpośrednich;
- d) rozwiązanie wojska, urzędów, biurokracji, policji i duchowieństwa;
- e) zniesienie jurydykcyi urzędowej, zawieszenie wszystkiego, co jurydycznie nazywa się prawem i wykonywania tych praw, a zatem zniesienie i spalenie wszystkich tytułów własności, aktów spadkowych, sprzedaży, darowizny, wszystkich procesów, wszelkich szpargałów jurydycznych i cywilnych, jednym słowem, wszędzie i pod każdym względem prawo rewolucyjne, w miejsce prawa utworzonego i gwarantowanego przez państwo;
- f) konfiskata wszelkich kapitałów produkcyjnych i narzędzi pracy na korzyść stowarzyszeń pracowników, którzy będą produkować niemi zbiorowo;
- g) konfiskata wszelkiej własności kościelnej i państwowej, jakoteż cennych kruszców należących do osób prywatnych na korzyść stowarzyszenia federacyjnego wszystkich stowarzyszeń rzemieślniczych... Związek ustanawiający komunę.“

„Rozbójnictwo jest jedną z najzaszczytniejszych form rosyjskiego ludowego życia. Rozbójnik to bohater, to obrońca, to mściciel ludowy, nieprześlągany nieprzyjaciół państwa, walczący o życie i śmierć z całą cywilizacją czynowników, szlachty, księży, korony...“

„Kto nie rozumie rozbójnictwa, ten nie pojmie w ludowej rosyjskiej historii, kto z niem nie sympatyzuje, ten nie może sympatyzować z życiem ludowym i nie ma współczucia dla niezmiennych i odwiecznych cierpień ludu. Taki należy do obozu nieprzyjacielskiego, do stronników państwa... jedno tylko rozbójnictwo świadczy o żywotności i sile ludów...“

„Rozbójnik w Rosji jest prawdziwym i jedynym rewolucjonistą, — rewolucjonistą bez frazesów, bez retoryki z książek zaczerpniętej, rewolucjonistą niezamordowanym, nieprześląganym i niepokonanym w akcji, rewolucjonistą ludowym i socjalnym, a nie klasycznie politycznym...“

„Rozbójnicy rozproszeni po lasach, miastach i wsiach rosyjskich i rozbójnicy trzymeni w niezliczonych więzieniach cesarstwa, tworzą świat jeden i nierozdzielny, mocno spojony: świat rewolucji rosyjskiej. W nim i w nim tylko oddawna istnieje prawdziwy spiszek rewolucyjny. Kto chce na serjo spiskować w Rosji, kto chce rewolucji socjalnej, ten musi wejść w ten świat...“

„Idąc drogą nakreśloną nam przez rząd, który powypędzał nas z akademii, uniwersytetów, szkół, rzućmy się, rzućmy się wszyscy razem w ruch ludowy, w bunty rozbójników i włóścian i zachowując stałą i wierną przyjaźń między sobą, zespólny w jedną masę rozpierzchle powstania muzyków! Zróbmy z nich rewolucję ludową, rozważną, ale nieubłąganą.“

F. LATNIK I K. GAWLIKOWSKI
HANDEL KORZENNY
 ulica Halicka 1. 20
 25(1-3)
 polecają wszystkie w zakres tego handlu wchodzące towary
 po cenach najniższych,
 orsz WODY MINERALNE co 14 dni świeżo sprowadzane,
ROSOLSIY I LIKWORY z najświeższej fabryki Jego
 Eksceleencji Alfreda hr. Potockiego w ŁAŃCUCIE.

Spółka właścicieli ziemskich

dla wyrobu

MASZYN

i narzędzi rolniczych

WE LWOWIE,

ulica Balonowa, liczba 1.

Zawiadamiamy szanownych pp. gospodarzy, iż w fabryce naszej dostać można **wszelkich maszyn i narzędzi rolniczych** tak własnego wyrobu, jako też wyrobów najlepszych fabryk zagranicznych, a mianowicie:

Zniwiarki i Kosiarki wszelkich systemów amerykańskich. **Młocarnie** systemu angielskiego i amerykańskie sztyftowe rozmaitej wielkości.

Grabie amerykańskie z koziółkiem 100 ft.

Wialnie, Młynki, Siewniki rzędowe i szerokorzutne.

Plugi Sacka, Ransomes, Horskiego ruchadła — Mogiłański. Wrzesiński bezkoleśne — Cichockiego.

Wszelkie przyrządy gospodarskie, młyny, gorzelnie, transmisje, maszyny parowe, pompy, sikawki, koleje żelazne gospodarskie, stoły do cegły i malaksiry do mieszania gliny.

W lejnarni naszej żelaza i metalu dokonywują się odlewy trybów kół kieratowych, armatury kotłów parowych, filary, sztachety, kroksztyny, formy, ruszty, ławki ogrodowe itd.

Staramy się, aby wyroby naszej fabryki nie ustępowały w niczem zagranicznym. Sprowadzamy żelazo styryjskie kute, stal laną (Gusstahl) angielską, a do lejnarni sprowadzamy najlepszy surowiec pruski i szwedzki.

Na żądanie ułatwiamy **wypłaty ratami** od trzech miesięcy do roku.

Przy wypłacie gotówką udzielamy **2% sconto.**

Na żądanie cenniki posyłamy **franco.**

26(1-3)

W największym wyborze!
 Saskie czterodrutowe
POŃCZOCHY i SKARPETKI
 także
 daleceinne pończoszki i skarpetki,
Kaftaniki zdrowia,
 sztuka od 90 centów i wyżej;

angielskie **PLASZCZE** od deszczu,
DESZCZOCHRONY i PLEDY
 do podróży,
 poleca po najniższych cenach
Główny skład gotowej bielizny

J. S. Baradasza
 we Lwowie,
 naprzeciw Katedry pod 1. 9.

4 (3-3)

Przy zakładzie wychowawczym freblowskim
BIRUTY ze Strażnickich **ŁUKASZEWICZOWEJ**

ulica Kopernika 1. 10

jest utworzony

PENSJONAT

dla dzieci od lat 3 do 10 odpowiadający jak najzupełniej
 wymaganiom rozumnego, sumiennego i pod każdym względem
 wzorowego wychowania.

Na żądanie mogą być udzielane także
 języki oraz muzyka. 24(1-2)

Dyrekcja Towarzystwa wzajemnych
 ubezpieczeń w Krakowie podaje do
 publicznej wiadomości, że przyj-
 muje do ubezpieczenia

„**CHMIEL**“

w cenie podwyższonej nad usta-
 nowioną na ten rok cenę maksy-
 malną do wysokości **100 zlr.**

27(1-3)

Lwów 6. Lipca 1876.

R. DITMAR

plac Marjacki we Lwowie.

Największy skład fabryczny

LAMP

salonowych do pokojów jadalnych, ściennych wiszących,
 jako też **LATARN** w najnowszych i gustownych fasonach.

Sprzedaż hurtowna jako też drobiazgową po ponownie
 niżonych cenach fabrycznych.

Główny skład podwójnie rafinowanej salonowej,
 gospodarskiej i amerykańskiej

NAFTY.

Posyłki uskuteczniam na każde miejsce za pobraniem pocztowym
 lub koleją. 18(3-2)

Kazimierz Lewicki.

Główny skład dla Galicji

PORCELANY I SZKŁA

we Lwowie, ulica Trybunalska 1. 6.

Szyby czeskie i belgijskie do okien.

Zapalki szwedzkie.

Szklanne łapki na muchy.

Wykluwacze do zębów.

Musze morskie.

8(3-3)

ARMATYS & MOERL

Lwów, ulica Halicka, Nr. 19.

polecają

MAGAZYN ZEGARKÓW GENEWSKICH,

ZEGARÓW BRONZOWYCH,

podróżnych, regulatorów, budzików

i t. p.

Naprawy uskutecznia się najstaranniej.

5 (3-3)